

**OPETUSHALLITUKSEN VUONNA 2017 RAHOITTAMAT OPETUSTUNTI-
KOHTAISEN VALTIONOSUUDEN PIIRIIN KUULUVAN TAITEEN PERUSOPETUKSEN KEHITTÄMISHANKKEET***

Koulutuksen järjestäjä	Koordinoiva oppilaitos/Oppilaitos	Hankkeen nimi ja diaarinumero	Hankkeen keskeiset tavoitteet	Hankkeen keskeinen sisältö ja tulokset
Musiikin taiteen perusopetus				
Alajärven kaupunki	Alajärven musiikkiopisto	Yhdessä eteenpäin 22/516/2017	Mukana olevien neljän oppilaitoksen toimintakulttuurien yhtenäistäminen, toimintakäytäntöjen yhteensovittaminen ja uudistaminen sekä henkilöstön sitouttaminen uudenlaiseen ajatteluun. Pohjan luominen uusien opetussuunnitelmien laadinnalle.	Neljän koulutuspäivän järjestäminen yhteistyöoppilaitosten opettajille. Oppilaitosten rajat ylittävän keskustelun tuloksena osapuolten yhteinen ymmärrys taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman keskeisistä kysymyksistä on lisääntynyt. Lisätietoja hankkeesta: https://alajarvi.fi/node/156
Esbobygdens ungdomsförbund rf	Musikinstitutet Kungsvägen	RAPA / KOBE 3. Musiikin hahmotusaineiden integrointi instrumenttiopetukseen 6/516/2017, 30/516/2017	Opetussuunnitelmatyön tukeminen, toimintakulttuurin kehittäminen eri sisältöalueiden välistä integraatiota kehittämällä sekä eheyttämällä oppilaan kokemusta, tieto- ja viestintäteknologian opetus käyttö sähköisen musiikin perusteiden taitotaulun muodossa.	Yhteensä 11 koulutustilaisuutta, jossa opettajilla oli mahdollisuus keskustella uuden opetussuunnitelman sisällöistä (mm. musiikin hahmotusaineet ja niiden integrointi soitonopetukseen). Lisätietoja hankkeesta: http://www.avonia.fi/ops/

Koulutuksen järjestäjä	Koordinoiva oppilaitos/Oppilaitos	Hankkeen nimi ja diaarinumero	Hankkeen keskeiset tavoitteet	Hankkeen keskeinen sisältö ja tulokset
Forssan kaupunki	Lounais-Hämeen musiikkiopisto	Nettirummutusta = Rumpuopetusta verkossa 49/516/2017	Rumpujensoiton opetuksen kotiopetuksen mahdollistaminen internetin välityksellä, jolloin opettaja voi osallistua oppilaan kotiharjoitteluun.	Rumpujensoiton opetusvideoiden laatiminen. Hankkeen tuloksena syntyi 36 opetusvideota. Videot ovat katsottavissa YouTubessa osoitteessa https://www.youtube.com/user/tejusu1 .
Heinolan kaupunki	Heinolan musiikkiopisto	Näppärikurssi Heinolan musiikkiopistolla 57/516/2017	Rikastuttaa oppilaitoksen rutiinisältöjä perinnesävelmusiikin keinoin Näppärikurssin muodossa.	Oppilaat tutustuivat vanhaan ja uuteen kansanmusiikkiin ja jokainen kurssille osallistunut soitti ja lauloi. Kurssiviikonloppu päättyi konserttiin. Kurssille osallistui 76 oppilasta Heinolan musiikkiopistosta sekä muualta Päijät-Hämeestä.
Helsingin Konservatorion Säätiö	Helsingin Konservatorio	MuPeda (Musiikin perusteiden pedagoginen kehityshanke) 55/516/2017	Taiteen perusopetuksen musiikin perusteiden opetuksen kehittäminen hyödyntämällä säveltämistä ja improvisointia sekä teknisiä apuvälineitä, integroimalla musiikin perusteiden opetus ja soitonopetus, osaamista jakamalla.	Hankkeessa toteutettiin erilaisia opetuskokeiluja musiikin perusteiden ja soiton opiskelun yhdistämiseksi, kehitettiin arviointimenetelmiä ja lopuksi hankkeesta saatua tietoa jaettiin oppilaitoksen sisällä. Mupe-opetuksen rinnalle on syntynyt monipuolisia työtapoja; uusia tapoja opettaa improvisointia ja sävellystä sekä mahdollisuus hyödyntää musiikkiteknologiaa.
Iisalmen kaupunki	Ylä-Savon musiikkiopisto	Säveltäen Eurooppaan! 62/516/2017	Kannustaa oppilaita uuden opin mukaisesti luovuuteen ja tekemään musiikkia itse, ylläpitää oppilaitoksen kansainvälistä verkostoa sekä kehittää oppilaitoksen toimintakulttuuria.	Ulkomaalaiset yhteistyökoulut kutsuttiin tekemään sävellyksiä opistolle esitettäväksi. Opisto järjesti kaksi ryhmää, joille annettiin opetusta improvisoinnista ja säveltämisestä. Hankkeeseen kuuluivat myös hankematkat Latviaan, Viroon ja Unkariin. Vierailujen yhteydessä sävellettiin yhdessä. Hankkeen myötä syntyi kirjoitettuja sävellyksiä sekä improvisaatioteoksia. Oppilaat pitivät luovaa musisoimista mielekkäänä ja opettajat kokemuksia kansainvälisestä yhteistyöstä. Opiston verkosto laajeni. Lisätietoja osoitteesta: www.iisalmi.fi/musiikkiopisto

Koulutuksen järjestäjä	Koordinoiva oppilaitos/Oppilaitos	Hankkeen nimi ja diaarinumero	Hankkeen keskeiset tavoitteet	Hankkeen keskeinen sisältö ja tulokset
Itä-Helsingin musiikkiopiston kannatusyhdistys ry	Itä-Helsingin musiikkiopisto	IHMOn toimintakulttuurin kehittämishanke 70/516/2017	Hankkeessa tavoitteina oli kehittää oppimisympäristöä, lisätä opettajien osaamista opetustyön tueksi ja kehittää jatkuvaa ja monipuolista oppilaan arviointia ja kohtaamista.	Oppilaitoksen käyttöön hankittiin yhteensä 29 iPadia ja opettajille järjestettiin käyttökoulutusta. Hanke sisälsi kolme koulutuslentoa oppilaan yksilöllisestä kohtaamisesta. Yksi opettaja osallistui Digitutor-koulutukseen ja auttoi hankkeen aikana opettaja yhdistämään teknologian mahdollisuudet opetukseen. IHMON toimintakulttuuri muuttui teknologiayönteisempään suuntaan. Lisätietoja hankkeesta: https://spark.adobe.com/page/ln225iRVsQuq/ https://sway.office.com/qE9P81wkRmweP5We?ref=Link
Kankaanpään kaupunki	Kankaanpään musiikkiopisto	Säveltämisen, improvisoinnin ja musiikkitekniikan opetustaitojen ja niiden vaatimien välineistöjen nykyaikaistaminen Kankaanpään musiikkiopistossa 1/516/2017	Opetushenkilöstön opetustaitojen kehittäminen säveltämisessä, improvisoinnissa ja musiikkitekniikassa, tieto- ja viestintäteknologian välineistön uudistaminen sekä oppilaslähtöisemmän opetuksen kehittäminen nykyaikaisen välineistön avulla.	Hankkeeseen sisältyi iPad-koulutus, luova improvisointikoulutus musiikkiopisto Avonian ja Musikinstitutet Kungsvägenin järjestämänä, improvisointikoulutus ja Musatorni-koulutus. Digitutor on neuvonut opettajia laitteiden käytössä ja pitänyt oppilaille kaksi musiikkitekniikakurssia. Opettajat kykenevät paremmin opettamaan improvisaatiota ja säveltämistä. Oppilaat ovat tehneet musiikkitekniikakursseilla omia sävellyksiä ja sovituksia. Oppilaiden ja opettajien motivaatio on lisääntynyt opetuksen monipuolistamisen ansiosta.
Kemijärven kaupunki	Koillis-Lapin musiikkiopisto	Videoneuvottelulaitteisto musiikin etäopetukseen 72/516/2017	Tavoitteena oli päivittää etäopetusvälineet Koillis-Lapin musiikkiopiston kahdessa toimipisteessä, Kemijärvellä ja Savukoskella, ja tehdä ne yhteensopiviksi sidosryhmien laitteiden kanssa. Tällä pyrittiin lisäämään opetuksen saavutettavuutta.	Uusi laitteisto hankittiin tarjouskilpailun jälkeen ja laitteet asennettiin kahteen luokkaan oppilaitoksen kahdessa toimipisteessä. Laitteiden käytöstä järjestettiin käyttäjäkoulutus, johon osallistuivat päätoimiset tuntiopettajat sekä Savukoskella koulun rehtori. Hanke on parantanut taiteen perusopetuksen saavutettavuutta ja etäopetus on vähentänyt matka- ja henkilöstökuluja. Uudet laitteet ovat myös parantaneet etäopetuksen laatua.

Koulutuksen järjestäjä	Koordinoiva oppilaitos/Oppilaitos	Hankkeen nimi ja diaarinumero	Hankkeen keskeiset tavoitteet	Hankkeen keskeinen sisältö ja tulokset
Kemin kaupunki	Meri-Lapin musiikkiopisto	Näppäri-kurssi 14/516/2017	Oppilaiden ja opettajien tutustuttaminen kansanmusiikin tekemiseen soittaen ja laulaen. Monikunnallinen yhteistyö musiikkiopistossa.	Kurssi järjestettiin 16.–18.2.2018 Peräpohjan kansanopistolla Torniossa. Kansanmusiikkikurssille osallistui jousisoitin-, kantele-, kitara-, piano-, harmonikka- ja rumpuoppilaita yhteensä 78 ja opettajia 10. Ohjelmistoa harjoitettiin kolmen päivän ajan ja kurssi päättyi konserttiin. Myönteisyys kansanmusiikkia kohtaan lisääntyi.
Keski-Helsingin musiikkiopiston kannatusyhdistys ry	Keski-Helsingin musiikkiopisto	Kosketin ja soitin! 31/516/2017	iPadin käytön hyödyntäminen musiikkioppilaitoksen työkaluna.	Hanke koostui neljästä koulutuspäivästä, joissa opastettiin iPadin peruskäyttöön sekä käsiteltiin monipuolisesti iPadin tarjoamia mahdollisuuksia musiikin opetuksessa. Osallistuneet opettajat osaavat peruskäytön iPadeilla, joita käytetään esimerkiksi kokouksissa ja viestinnässä.
Kotkan seudun musiikkiopiston kannatusyhdistys ry	Kotkan seudun musiikkiopisto	Toimintakulttuurin kehittäminen 10/516/2017	Pedagogiikan kehittäminen osana toimintakulttuuria hyödyntäen tablettitietokoneita, toimintakulttuurin muutos ottamalla käyttöön Eepos oppilaitoshallintaohjelma ja Google-palvelut.	Oppilaitoksen siirtyminen Eepos-järjestelmään syksyn 2017 ja syksyn 2018 välisenä aikana. Oppilaitoksen henkilöstölle hankittiin kaksi älypuhelinia ja 50 iPadia, joiden käytöstä järjestettiin käyttökoulutusta 13.8.2018. Google-palveluja ei vielä otettu käyttöön, johtuen mm. tilojen korjaustöistä aiheutuneesta muutosta väliaikaisiin toimitiloihin. Laitteiden hankinnan ja niiden käyttöön liittyvien koulutusten myötä oppitunteja on mahdollista kuvata ja videoita sekä käyttää erilaisia oppimissovelluksia opetuksen tukena.

Koulutuksen järjestäjä	Koordinoiva oppilaitos/Oppilaitos	Hankkeen nimi ja diaarinumero	Hankkeen keskeiset tavoitteet	Hankkeen keskeinen sisältö ja tulokset
Kuopion konservatorion kannatusyhdistys ry	Kuopion konservatorio	Musiikin ja tanssin pedagogisen synergian syventäminen 8/516/2017	Hyvien pedagogisten käytäntöjen vertailu musiikin ja tanssin taiteen perusopetusta tarjoavien oppilaitosten välillä ja valtakunnallisesti sekä musiikin ja tanssin opintopolkujen joustava yhdistäminen uudessa opetussuunnitelmassa ja sen toteutuksessa.	Osallistuneet oppilaitokset (Kuopion konservatorio, Tampereen konservatorio ja Kuula-opisto) kokosi musiikin ja taiteen edustajista koostuvan työryhmän hanketta varten. Oppilaitosten musiikin ja tanssin opetuskäytäntöjä ja voimassa olevia opetussuunnitelmia vertailtiin hyviin käytäntöihin ja oppilaitosten toimintakulttuurien kehittämistarpeisiin oppilaitosten yhteisseminaareissa. Toteutettiin taiteidenvälisiä pilottiprojektteja. Oppilaitoksiin on syntynyt uusia toimintamalleja, joissa toteutuu taiteidenvälisyys ja yhteisopettajuus. Piloteissa integraatio ulottuu alueella toimiviin muihin taideoppilaitoksiin (Tampereella kuvataide ja sirkus).
Lahden konservatorio Oy	Lahden konservatorio	Digitaalinen työasema solistisen musiikinopetuksen apuvälineenä 9/516/2017	Midiavusteisen säestystoiminnan liittäminen konservatorion toimintakulttuuriin sekä midi- ja audiopohjaisen säestyspankin luominen avoimeen valtakunnalliseen käyttöön.	Laitehankinnat tehtiin syksyn 2017 aikana, jolloin hankittiin yhteensä seitsemän työasemaa, joita käytetään sekä normaaliin säestystoimintaan että miditiedostoina olevien säestyksien soittamiseen. Säestyspankin kokoaminen aloitettiin yhteistyössä Espoon musiikkiopiston kanssa. Opettaja koulutettiin laitteiston käyttöön. Oppilaan edistyminen on laitteiden hyödyntämisen myötä nopeampaa. Säestäjän työ on muuttunut mielekkäämpään suuntaan, kun tämä on voinut liittyä yhteismusisointiin aiempaa myöhäisemmässä vaiheessa.

Koulutuksen järjestäjä	Koordinoiva oppilaitos/Oppilaitos	Hankkeen nimi ja diaarinumero	Hankkeen keskeiset tavoitteet	Hankkeen keskeinen sisältö ja tulokset
Laitilan kaupunki	Vakka-Suomen musiikkiopisto	Arvioinnin ja toimintakulttuurin kehittämishanke 52/516/2017	Rauman musiikkiopiston ja Vakka-Suomen musiikkiopiston oppilasarvioinnin kehittäminen niin, että se on motivoivaa, kehittäväää, kannustavaa ja monipuolista. Lisäksi vuorovaikutustaitojen kehittäminen ja opettajien pystyvyyskokemuksien lisääminen ja yhteisöllisyyden vahvistaminen. Oppilaitosten välisen vuorovaikutuksen ja yhteistyön tiivistyminen pitkällä aikavälillä.	Hankkeen aikana musiikkiopistojen henkilöstöä koulutettiin yhteistyöhön liittyen. Kahdeksan koulutuskertaa käsittelivät ihmisten erilaisuutta ja muutoksen johtamista, opetussuunnitelmatyötä, oppilaan ohjaamista ja motivointia, arviointia ja rakentavan palautteen antamista, psyykkistä valmennusta soitonopetuksessa sekä toimintakulttuurin kehittämistä muutoksen ja vuorovaikutuksen näkökulmasta. Oppilasarviointi on kehittynyt motivoivampaan, kehittävämpään ja monipuolisempaan suuntaan. Oppilaitosten toimintakulttuurista on tullut avoimempaa ja keskusteluvampaa. Hankkeeseen osallistuneet oppilaitokset ovat kyenneet luomaan toimivia yhteistyömalleja tulevaisuudelle.
Lauttasaaren musiikkiopiston kannatusyhdistys ry	Lauttasaaren musiikkiopisto	Tieto- ja viestintäteknologia musiikkiopistojen opetussuunnitelman ja yhteistyön tukena 73/516/2017	Tieto- ja viestintäteknisten ratkaisujen, jotka edistävät oppilaan mahdollisuuksia aktiiviseen toimijuuteen ja opetussuunnitelman tavoitealueiden integroitumista opetuksessa sekä lisäävät valinnaisuuden mahdollisuuksia (oppilaitosten yhteistyön avulla), kartoittaminen, arviointi ja kokeilu.	Kahdeksan tapaamista järjestettiin hankkeeseen osallistuneiden kahdeksan musiikkiopilaitoksen kesken. Tapaamisissa oppilaitosten henkilöstö pääsi jakamaan omia kokemuksiaan, suunnitelmiaan ja ideoitaan sekä keskustelemaan niistä. Oppilaitoksissa on myös järjestetty kokeiluja aiheista. Hankkeen myötä opettajien ja opistojen ymmärrys tieto- ja viestintäteknologian tarjoamista mahdollisuuksista on laajentunut. Hankkeen pohjalta opistot ovat tehneet ratkaisuja jatko toimenpiteistä itsenäisesti.

Koulutuksen järjestäjä	Koordinoiva oppilaitos/Oppilaitos	Hankkeen nimi ja diaarinumero	Hankkeen keskeiset tavoitteet	Hankkeen keskeinen sisältö ja tulokset
Luoteis-Helsingin musiikkiopiston kannatus ry	Luoteis-Helsingin musiikkiopisto	OPS-uudistus Luhmon toimintakulttuurin ja pedagogian kehittämiseksi 60/516/2017	Musiikin eri oppiaineiden integrointi keskenään (instrumenttiopinnot, yhteissoitto, musiikin perusteet, vapaa säestys, improvisointi ja sävellys) ja pienryhmäpedagogiikan kehittäminen.	Musiikinperusteiden ryhmien perustaminen kitaralle, kanteleelle ja pianolle sekä musiikin perusteiden ja yhteismusisoinnin integraatioryhmien perustaminen. Improvisaatiokurssien järjestäminen, pienryhmäpedagogiikan kehittäminen, opettajien osallistuminen säpe-kurssille. Hankkeen tuloksena kollegiot ovat kokoontuneet kerran kuukaudessa pohtimaan musiikinperusteiden integraatiota yhteissoittoon ja soittotunneille. Improvisaatio-, sävellys- ja vapaasäestyskoulutus on auttanut opettajia kehittämään pedagogiikkaansa. Musiikin perusteiden opintoja on myös vähennetty, sillä osa opettajista on halunnut integroida musiikin perusteiden opetusta yhteissoittoon ja soittotunneille.
Musiikkiopisto Avonian kannatusyhdistys ry	Musiikkiopisto Avonia	Musiikkiteknologian täydennyskoulutus 56/516/2017	Sähköisten taitotaulujen ja portfolioiden käyttöön ottaminen jokaiselle oppilaalle, laitteiden ja ohjelmistojen päivittäminen vastaamaan arvioinnin ja opetuksen tarpeita sekä opettajien täydennyskoulutus äänen ja kuvan tallentamiseen turvallisesti.	Hankkeen aikana järjestetty koulutuksessa käsiteltiin tiedostojen jakamista, video- ja äänitiedostojen leikkaamista ja eri musiikkiohjelmien käyttöä iPadilla opetustilanteessa. Lisäksi koulutuksessa tutustuttiin nuottien kirjoittamiseen erilaisilla notaatio-ohjelmilla. Opettajille varattiin myös aikaa itsenäiseen työskentelyyn ja vuoden 2018 aikana opettajat laativat päivitettyä oppilaskohtaisia taitokansiot. Koulutukseen osallistui koko henkilökunta ja kaikkien taitotaso on parantunut koulutuksen aikana. Sähköiset taitokansiot ja -taulut ovat kaikkien Avonian opettajien käytössä. Myös oppilaat ovat lisänneet oman kännykän käyttöä tallennusvälineenä. Lisätietoja hankkeesta: https://avonia.fi/fi/opetussuunnitelma

Koulutuksen järjestäjä	Koordinoiva oppilaitos/Oppilaitos	Hankkeen nimi ja diaarinumero	Hankkeen keskeiset tavoitteet	Hankkeen keskeinen sisältö ja tulokset
Musiikkiopisto Juvenalian kannatusyhdistys ry	Musiikkiopisto Juvenalia	Die blaue Rose 33/516/2017, 51/516/2017	Konkreettisten työtapojen luominen opettajille erilaisten oppijoiden kohtaamiseen, opettajien pedagogisen osaamisen vahvistaminen, oppilaiden oppimisen uudenlainen tukeminen, oppilaiden sitouttaminen musiikkiharrastukseen vahvemmin, uusien työtapojen jakaminen koko työyhteisölle työkalupakin kautta.	Kolmelle koulutusryhmälle järjestettiin kolme työnohjaustapaamista, joista ensimmäinen ryhmä teki koulutusmatkan Kuopioon ja kahden muun ryhmän osallistujille järjestettiin henkilökohtaista työnohjausta. Jokaisen koulutusryhmän osallistujat laativat koulutuksesta oppimispäiväkirjan. Koulutukseen osallistuneiden opettajien tiedot ja taidot erilaisten oppijoiden opettamiseen ovat lisääntyneet ja monipuolistuneet.
Naantalin kaupunki	Naantalin Musiikkiopisto	Musiikkiteknologian oppimisympäristö Naantalin Musiikkiopistossa ja Suomi 2027 29/516/2017	Uusien musiikkiteknologisten oppimisympäristöjen tuominen kaikkien ulottuville, arvioinnin kehittäminen ja oppilaiden rohkaiseminen oman oppimisensa havainnointiin sekä opetushenkilöstön pedagogisen ammattitaidon kehittäminen uusimman musiikin tietotekniikan alalla ja arvioinnissa uudistuvan opetussuunnitelman ja oppilasarvioinnin osana.	Hankkeessa järjestettiin koulutuksia musiikkiteknologisten oppimisympäristöjen hyödyntämiseen ja oppilasarviointiin liittyen. Lisäksi myös oppilaille järjestettiin oma koulutus aiheeseen liittyen. Opettajat ovat saaneet työkaluja ohjata oppilaita hyödyntämään modernia teknologiaa osana musiikillisten taitojen kehittämistä, löytämään omia ratkaisuja ja vahvuuksia sekä kehittämään musiikillista ja luovaa ajattelua. Moderni teknologia on myös luonut hyviä mahdollisuuksia oppilaiden itsearviointiin.

Koulutuksen järjestäjä	Koordinoiva oppilaitos/Oppilaitos	Hankkeen nimi ja diaarinumero	Hankkeen keskeiset tavoitteet	Hankkeen keskeinen sisältö ja tulokset
Oulun kaupunki	Oulun konservatorio	Oulu Grosso – kaikki mukaan! 17/516/2017	Pedagoginen kehittäminen jakamalla barokkimusiikin opetukseen esityshistoriatietoisia malleja, syventää opettajien aiheeseen liittyvää asiantuntemusta, orkesterisoitossa harvinaisempien soittimien sisällyttäminen orkesterikoulutukseen ja tällä tavoin yhteistyön lisääminen useamman opettajan välillä, yhteistyöprojektin toteuttaminen Limingan seudun musiikkiopiston, Oulun taidekoulun ja Oulun vanha musiikki ry:n kanssa.	Hankkeen käytännön toteutuksesta järjestettiin suunnittelupalavereita hankkeen yhteistyösapuolten kesken. Hankkeeseen osallistui 268 musiikkiopiston oppilasta, 200 Oulun taidekoulun kuvataiteen, arkkitehtuurin ja käsityölinjojen oppilasta sekä 37 opettajaa Oulun konservatoriosta ja Limingan seudun musiikkiopistosta sekä viisi kouluttajaa FiBO Collegiumista. Hankkeelle avattiin Grosso-sivusto, johon projektiin osallistuneet kirjoittivat blogi-kirjoituksia. Hanke päättyi 19.–21.1.2018 järjestettyyn tapahtumaan. Opettaja ja oppilaita osallistui projektiin ennakoitua enemmän. Pedagogisen kehittämisen uutena ulottuvuutena opettajat osallistuivat soittajina koulutukseen ja konserttiin.
Pohjois-Kymen musiikkiopiston kannatusyhdistys ry	Pohjois-Kymen musiikkiopisto	ePortfolio musiikkioppilaitosten käyttöön 46/516/2017	Verkossa tapahtuvan oppilaiden arviointimenetelmän ja erityisesti oppilaiden itsearviointimenetelmän luominen vastaamaan uuden opetussuunnitelman edellytyksiin.	Hankkeeseen sisältyi projektin suunnitteluvaihe sekä erilaisten portfolioalustojen kartoitus. Kartoituksen myötä oppilaitos päätyi luomaan oman portfoliopohjan Google Apps -pohjalle. Hankeapurahaa ei tarvittukaan portfoliopohjan hankintakustannukseen, joten syksyn 2018 aikana käynnistettiin portfoliopilottiryhmä, johon kuului kolme oppilasta. Ryhmä on kokoontunut syksyn 2018 aikana säännöllisesti ja toiminta jatkuu keväällä 2019. Hankkeen alkuperäinen idea ei toteutunut, mutta portfoliopilottiryhmän toiminta on tuottanut tarpeellista tietoa ja materiaalia.

Koulutuksen järjestäjä	Koordinoiva oppilaitos/Oppilaitos	Hankkeen nimi ja diaarinumero	Hankkeen keskeiset tavoitteet	Hankkeen keskeinen sisältö ja tulokset
Porin kaupunki	Palmgren-konservatorio	Musiikkipedagogisen osaamisen kehittämishanke - OPS 2018 40/516/2017	Opetushenkilökunnan motivointi uudistumiseen ja osaamisen päivittäminen uutta oppilaslähtöistä opetussuunnitelmaa vastaavaksi, uusien pedagogisten toimintatapojen oppiminen toiminnallisuuden ja käytännönläheisyyden lisäämiseksi opetuksessa, perinteisten oppiainerajojen ylittävä integrointi toiminnallisin keinoin.	Hankkeen aikana toteutettiin neljä koulutusta Palmgren-konservatoriolla, ja halukkaille kustannettiin osallistuminen kahteen maakunnan ulkopuolella järjestettyyn koulutusseminaariin. Koulutustapahtumissa oli osallistujia kaikista viidestä yhteistyöhankkeen oppilaitoksista. Koulutusten aiheet liittyivät sävellyksen pedagogiikkaan, improvisaatioon, muuttuvaan musiikin teoriaan, musiikkiopisto Avonian mallin mukaiseen positiiviseen pedagogiikkaan sekä pianon yhteismusisoinnin monipuolistamiseen. Hanke antoi arvokasta pääomaa pitkän tähtäimen kehitystyöhön musiikkioppilaitoksissa. Koulutuksista saatiin myös konkreettisia ja käytännönläheisiä esimerkkejä siitä, millaista musiikin opetuksen uusien aihealueiden toteutus voisi olla. Linkki hankkeeseen puuttuu.
Porvoon kaupunki	Porvoonseudun musiikkiopisto - Borgånejdens musikinstitut	Arviointi edistää oppimista 68/516/2017	Taiteen perusopetuksen edistäminen ja kehittäminen, tuloksellisuuden tehostaminen ja toiminnan laadullisuuden parantaminen tieto- ja viestintätekniikan avulla Porvoonseudun musiikkiopistossa.	Hanketta varten perustettiin työryhmä, joka koostui kahdestatoista eri aineryhmien opettajasta. Työryhmä tarkasteli uusia arvioinnin menetelmiä, kuten videoarviointi. Äänitteiden ja studiotyöskentelyn mahdollisuuksia itsearvioinnissa on tarkasteltu. Opettajia on koulutettu päätelaitteiden ja ohjelmien käytössä, videokuvaamisessa ja äänitysstudion käytössä. Hankkeen tuloksena videot on otettu itsearvioinnin välineeksi, videoarviointi on otettu osaksi musiikkiopiston arviointikäytänteitä on kehitetty, uudistettu sekä monipuolistettu.

Koulutuksen järjestäjä	Koordinoiva oppilaitos/Oppilaitos	Hankkeen nimi ja diaarinumero	Hankkeen keskeiset tavoitteet	Hankkeen keskeinen sisältö ja tulokset
Raahen kaupunki	Raahen musiikkiopisto	Pedagogiset vuorovaikutustaidot musiikkiopiston kehittyvässä toimintakulttuurissa 44/516/2017	Musiikkiopiston opettajien osaamisen ja pedagogisten taitojen kehittäminen, vuorovaikutteisen pedagogiikan avulla oppimisen ilmapiiriin vaikuttaminen, oppilaitoksen yhteisen toimintakulttuurin kehittäminen ja nykyaikaistaminen.	Hanke sisälsi koulutusseminaareja, joihin osallistuivat kaikki viranhaltijat ja päätoimiset opettajat. Käsiteltäviä aiheita olivat vuorovaikutus oppitunneilla ja työyhteisössä, kehittyvä toimintakulttuuri muuttuvassa musiikkioppilaitosmaailmassa, uuden opetussuunnitelman asettamat vaatimukset opettajan työssä, kohtaamisen taidot. Lisäksi järjestettiin myös mupen ja soitonopiskelun sekä mupen ja sävellyksen sekä improvisaation integroimista käsittelevät MuPeda-seminaari ja yhteissoittoa käsiteltävä pianoseminaari. Opinnoissaan pitkällä oleville opiskelijoille ja heidän opettajilleen järjestettiin koulutustilaisuus, jossa käsiteltiin taiteellista tulkintaa ja omaa musiikillista vapautumista musiikin esittämisessä. Opettajat saivat ajankohtaista tietoa opetustavoista. Vuorovaikutuskoulutukset auttoivat työpaikan tasapuolisuuden kehittämisessä.
Raaseporin kaupunki	Raaseporin musiikkiopisto	Oppilasarviointi ja toimintakulttuuri muutoksessa 54/516/2017	Oppilasarvioinnin ja toimintakulttuurin kehittäminen, oppilaitosten vertaistuki opetussuunnitelmatyöhön, teknologia arvioinnin ja toimintakulttuurin tukena.	Raaseporin musiikkiopiston ja Kirkkonummen musiikkiopiston henkilöstölle järjestettiin yhteisiä luentoja, joissa pohdittiin oppilasarviointia vanhassa ja uudessa opetussuunnitelmassa ja vertailtiin opistojen toimintakulttuuria. Molemmissa opistoissa paneuduttiin myös oppilasarvioinnin kehittämiseen ja vertaisarviointiin kollegioittain sekä tarkasteltiin teknologiaa arvioinnin ja toimintakulttuurin tukena. Molempiin opistoihin hankittiin kolme iPadia oppilasarvioinnin tueksi. Opettajat ymmärtävät paremmin opetussuunnitelman arvon oppilaitoksen toimintaa ohjaavana asiakirjana. Oppilasarvioinnin muutos on vaikuttanut positiivisesti oppilaitoksen toimintakulttuuriin ja oppilaiden kehittymiseen. Teknologian ja välineistön käyttötaidot ovat parantuneet ja opetusmenetelmät monipuolistuneet.

Koulutuksen järjestäjä	Koordinoiva oppilaitos/Oppilaitos	Hankkeen nimi ja diaarinumero	Hankkeen keskeiset tavoitteet	Hankkeen keskeinen sisältö ja tulokset
Riihimäen kaupunki	Riihimäen musiikkiopisto	Yleiskitara ja Yleishuilu oppiaineiden kehittäminen 21/516/2017	Klassisen kitaransoiton, sähkökitaransoiton ja akustisen teräskielisen kitaransoiton yhdistäminen opintokokonaisuudeksi. Huilunsoiton alkuopetuksen kehittäminen niin, että oppilas voi myöhemmissä opinnoissaan valita klassisen ja rytmimusiikin tarjonnasta sisältöjä. Klassisen huilun melodiapainotteisen opetuksen laajentaminen painottamalla alusta lähtien harmonista ajattelua. Hahmotusaineiden sisällyttäminen instrumenttien opetukseen.	Marko Kampman kehitti yleiskitara-oppiainetta ja Markku Hirvonen yleishuilu-oppiainetta 1.1.2018–28.2.2019. Hankkeen myötä kehitettiin Google Drive oppilaskansioita ja ne otettiin käyttöön, myös nuottiaakkosia hyödynnetään soitonopetuksessa. Luotiin tiedosto yleiskitaran asteikoille ja soinnuille. Oppilasarviointia kehitettiin yleiskitaraoppiaineeseen ja oppiaineen tarkka kuvaus on asiakirjamuodossa. Huilunsoiton alkeisopetukseen on sisällytetty harmoninen ajattelutapa ja luotu oppimateriaali. Lisätietoja hankkeesta: https://www.riihimaki.fi/palvelut/sivistyspalvelut/musiikkiopisto/perusopetus/rytmimusiikki/yleiskitara-ja-yleishuilu-hanke/
Rovaniemen kaupunki	Lapin musiikkiopisto	Lapin alueen jousiorkesterin perustaminen 39/516/2017	Lapin alueen orkesteritoiminnan kehittäminen, alueellisen yhteistyön ja taiteen perusopetuksen saavutettavuuden lisääminen.	Hankkeeseen osallistuivat Lapin musiikkiopiston lisäksi Koillis-Lapin musiikkiopisto ja Meri-Lapin musiikkiopisto ja oppilaita 12 Lapin eri kunnasta. Hankkeen aikana järjestettiin kolme koulutusperiodia, joista ensimmäisessä koulutukset oli suunnattu opettajille ja kahdessa jälkimmäisessä kohderyhmänä olivat oppilaat. Kaikissa periodeissa harjoitettiin myös hankkeen lopussa järjestettyjen konserttien ohjelmistoa. Hanke on lisännyt alueellista yhteistyötä sekä taiteen perusopetuksen saavutettavuutta. Lapin alueen orkesteritoiminta sai myös alkunsa hankkeen myötä. Lisätietoja hankkeesta: https://rovaniemi.fi/musiikkiopisto https://facebook.com/lapinmusiikkiopisto

Koulutuksen järjestäjä	Koordinoiva oppilaitos/Oppilaitos	Hankkeen nimi ja diaarinumero	Hankkeen keskeiset tavoitteet	Hankkeen keskeinen sisältö ja tulokset
Rovaniemen kaupunki	Lapin musiikkiopisto	Näppäripedagogiikkaa Lappiin 4/516/2017	Näppäripedagogiikan tuominen Lappiin, oppilaitoksen oppimisympäristön kehittäminen, oppilaitoksen toimintakulttuurin kehittyminen.	Näppärikurssin ohjelmistoa harjoitettiin musiikkiopistossa syyslukukauden 2017 alettua. Hankkeen aikana järjestettiin kaksi näppärikurssia, joista ensimmäinen pidettiin syyslukukaudella 2017 ja jälkimmäinen syyslukukaudella 2018. Lapin musiikkiopiston yhteisöiden määrä on lisääntynyt ja yhtyeiden määrä on kasvanut. Soittamisen ilo ja yhteisöllisyys kasvoi ja opettajien ja oppilaiden välinen yhteistyö lisääntyi. Hankkeen tuloksia on hyödynnetty uutta paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa. Lisätietoja hankkeesta: https://rovaniemi.fi/musiikkiopisto https://facebook.com/lapinmusiikkiopisto
Savonlinnan musiikkiopiston kannatusyhdistys ry	Savonlinnan musiikki- ja tanssiopisto	Säveltämisen ja improvisoinnin pedagogiikan kehittämishanke 25/516/2017	Uuden opetussuunnitelman käyttöönoton edellyttämä pedagoginen kehittäminen, konkreettisten mallien käyttöön ottaminen improvisoinnin ja sävellyksen opetuksessa ja uusien pedagogisten ratkaisujen vakiinnuttaminen päivittäiseen opetukseen.	Koulutushankkeeseen kuului kaksi koulutustapahtumaa, joista ensimmäinen käsitteli improvisaatiota ja kouluttajina toimivat Metropolia ammattikorkeakoulun opettajat Tapani Heikinheimo ja Sanna Vuolteenaho. Toinen koulutuksista käsitteli säveltämisen pedagogiikkaa ja kouluttajina toimivat Sibelius-Akatemian ja Metropolia ammattikorkeakoulun kouluttajat säveltäjä Adam Vilagi ja jazzmuusikko ja säveltäjä Aapo Heinonen. Opettajat saivat tietoa ja konkreettisia malleja improvisoinnin ja säveltämisen opettamiseen eri-ikäisten ja tasoisten oppilaiden kanssa. Säveltämisen pedagogiikkaosaaminen vahvistui myös musiikin hahmotusaineiden opetuksessa.

Koulutuksen järjestäjä	Koordinoiva oppilaitos/Oppilaitos	Hankkeen nimi ja diaarinumero	Hankkeen keskeiset tavoitteet	Hankkeen keskeinen sisältö ja tulokset
Tampereen Musiikkiopiston Säätiö	Tampereen konservatorio	Sähköästi improon! 11/516/2017	Toiminta- ja työskentelytapojen kehittäminen sähkömusiikin ja improvisoinnin tuomiseksi osaksi musiikkiopisto-opintoja sekä täydennyskoulutuksen tarjoaminen instrumentti- ja musiikin perusteiden opettajille.	Hanke sisälsi improvisaatio-, sähkömusiikki- sekä barokkiornamentaatiokoulutuksia. Oppilaille järjestettiin työpajoja improvisaatiosta ja sähkömusiikista. Hankkeen aikana hankittiin laitteita sähkömusiikin opetuksen mahdollistamiseksi ja afrikkalaisia marimboja käytettäväksi improvisaatio-opetuksessa. Opettajille piti järjestää vapaaehtoinen improvisaatio-workshop, joka kuitenkin peruuntui vähäisen osallistujamäärän takia. Sähkömusiikki- ja improvisaatiopajatoiminta saatiin käynnistettyä ja otettua osaksi uuden opetussuunnitelman mukaista opetusta. Pajat ovat osa valinnaisia opintoja ja syksystä 2018 alkaen niitä on toteutettu puolen vuoden mittaisina kokonaisuuksina. Improvisaatiokoulutus toi innostusta ja rohkeutta improvisaation opettamiseen.

Koulutuksen järjestäjä	Koordinoiva oppilaitos/Oppilaitos	Hankkeen nimi ja diaarinumero	Hankkeen keskeiset tavoitteet	Hankkeen keskeinen sisältö ja tulokset
Tampereen Musiikkiopiston Säätiö	Tampereen konservatorio	Muskarista instrumenttiopintoihin – varhaisiän instrumenttiopintojen kehittäminen 35/516/2017	Toimivien siirtymien kehittäminen varhaisiän musiikkikasvatuksesta instrumenttiopetukseen, oppilasvalintaprosessin kehittäminen sekä opettajien täydennyskoulutus alkeisopetuksen tarpeisiin.	Kyseessä oli yhteistyöhanke Pirkanmaan musiikkiopiston kanssa. Hankkeen alussa käynnistettiin pilottiryhmien toiminta. Näihin ryhmiin oli tarkoitus saada niitä lapsia, jotka eivät olleet saaneet oppilaspaikkaa edellisen kevään valintakokeissa. Oppilasvalintamenettelyjä tarkasteltiin käynnistämällä oppilasvalintatiimin toiminta. Säännöllisin väliajoin oppilaitosten henkilökunta kokoontui vaihtamaan ajatuksia pilottiryhmien toiminnasta sekä oppilasvalinnan käytännöistä. Hankkeeseen kuului myös kaksi koulutuspäivää (varhaisiän musiikkikasvatuksen työpajat, johon osallistui Sastamalan ja Valkeakosken musiikkiopistojen opettajia ja varhaisiän instrumenttiopetus Pirkanmaan musiikkiopiston opettajille ja rehtorille) ja yksi valinnainen Orff-pedagogiikkakurssi. Pilottiryhmät on todettu toimiviksi ja ne on otettu osaksi Tampereen konservatorion ja Pirkanmaan musiikkiopiston opintotarjontaa. Tampereen konservatorio uudisti oppilasvalintatilannetta vapaamuotoisemmaksi ja lapsiystävällisemmäksi. Tampereen koulujen musiikkiluokkalaiset pääsisivät instrumenttiopintoihin ilman valintakokeita. Koulutuksista opettajilta saatu palaute oli myönteistä ja erityisesti Orff-koulutuksesta saatuja oppeja opettajat käyttävät aktiivisesti.

Koulutuksen järjestäjä	Koordinoiva oppilaitos/Oppilaitos	Hankkeen nimi ja diaarinumero	Hankkeen keskeiset tavoitteet	Hankkeen keskeinen sisältö ja tulokset
Tampereen NMKY ry	Pirkanmaan musiikkiopisto	Estradilla klarinetti 37/516/2017	Klarinetin soiton perusteiden oppimisen tukeminen ja näiden kautta uuden soitinkohtaisen opetussuunnitelman kehittäminen. Ideoiden antaminen soitinopetuksen ja oppimisen yleiseen kehittämiseen. Soittajien tutustuttaminen klarinettikirjallisuuteen uudesta näkökulmasta, klarinetin soiton arvostuksen nostaminen toimialueella. Kontaktien luominen musiikkiopistojen välille.	Hanke toteutettiin yhteistyössä Valkeakosken musiikkiopiston ja Sibelius-Akatemian nuorisokoulutuksen kanssa. Hanke kesti kolme päivää ja se sisälsi klarinetti-orkesterin harjoituksia, opetusta sekä Paul Harrisin luennon hänen omien sävellystensä ja harjoitusmateriaalin takana olevista ajatuksista. Tapahtuman ensimmäinen päivä päättyi Mark Redingin ja Hanna-Leena Savolaisen avajaiskonserttiin. Koko tapahtuma päättyi klarinetti-orkesterin konserttiin. Oppilaiden yhteishenki parani ja soittointo lisääntyi hankkeen myötä. Tapahtuma herätti kiinnostusta valtakunnallisella tasolla.
Tampereen NMKY ry	Pirkanmaan musiikkiopisto	Improsävellyspaja 36/516/2017	Improvisoinnin ja sävellyksen saaminen kiinteäksi osaksi uutta opetussuunnitelmaa, oppilaiden rohkaiseminen improvisoinnin keinoin luovaan musisointiin ja vuorovaikutukseen muiden soittajien kanssa, oppilaiden ohjaus yhdessä säveltämiseen ja oppilaiden tutustuttaminen aikamme musiikkiin jo perusopintojen aikana.	Musiikin maisteri Meri Tiitola järjesti hankkeessa. Impropajaoppilaat esiintyivät Suomi 100-konsertissa ja pääkirjasto Metsossa. Lisäksi säveltäjät Minna Leinonen ja Paavo Korpijaakko pitivät sävellyspajoja, joihin osallistui sekä oppilaita että opettajia, ja sävelsivät hankkeeseen kaksi pedagogista kamarimusiikkiteosta. Pajojen opit ovat siirtyneet opetukseen ainakin mukana olleiden opettajien osalta. Improvisaatio on rohkaissut oppilaita vapaampaan musisointiin ja poistanut virheiden pelkoa. Oppilaat ovat tutustuneet moderniin musiikkiin ja saaneet paljon myönteisiä kokemuksia säveltämisestä ja he ovat myös esittäneet itse keksimäänsä musiikkia. Lisätietoja hankkeesta: https://opus1.fi

Koulutuksen järjestäjä	Koordinoiva oppilaitos/Oppilaitos	Hankkeen nimi ja diaarinumero	Hankkeen keskeiset tavoitteet	Hankkeen keskeinen sisältö ja tulokset
Tohmajärven kunta	Keski-Karjalan musiikkiopisto	Keski-Karjala Lied 41/516/2017	Lauluoppilaiden ryhmäytyminen turvallisessa ja vuorovaikutteisessa oppimisympäristössä, esiintymiskyntöksen madaltaminen ja liedtyöskentelyn oppiminen.	MuM Sanna Heikkisen kymmenen lauluoppilasta osallistuivat intensiiviyöskentelynä toteutettuihin opiskelupäiviin sekä laulumatineaan. Hanke sisälsi myös loppuarvion sekä palautekeskustelun. Opiskelijat saivat oppia liedtyöskentelystä, itsereflektiosta ja rakentavan ja kannustavan palautteen antamisesta ryhmäläisille.
Turun konservatorion kannatusyhdistys ry	Turun konservatorio	Osaa orkesteria, someta stremiä ja sovella stemmausta! 38/516/2017	Hankkeen tavoitteina oli streamaus, stemmakaraoke ja alueellinen orkesteritoiminta.	Yhteishankkeeseen osallistuivat Turun seudun musiikkiopisto, Musikinstitut Arkipelag, Salon musiikkiopisto, Vakka-Suomen musiikkiopisto, Turun musiikkiluokat sekä EU:n kulttuuripääkaupunki 2019 Matera. Keskeisenä sisältönä hankkeessa oli harjoitus- ja esiintymistilanteiden streamauksen suunnittelu ja toteutus sekä stemmaharjoitustoiminnan kehittäminen ja tulosten hyödyntäminen kehittyneemmässä puhallinorkesteritoiminnassa ja niiden levittäminen Ahvenanmaalle ja Materaan Italiaan. Hankkeen myötä harjoitus- ja esiintymistilanteiden streamaus on lisääntynyt hankkeeseen osallistuneiden musiikkioppilaitosten toiminnassa. Teoston ja Konservatorioliiton väliseen sopimukseen sisällytettiin musiikin streamauslupa.

Koulutuksen järjestäjä	Koordinoiva oppilaitos/Oppilaitos	Hankkeen nimi ja diaarinumero	Hankkeen keskeiset tavoitteet	Hankkeen keskeinen sisältö ja tulokset
Varkauden kaupunki	Soisalo-opisto	Arvioinnin ja pedagogiikan kehittäminen audiovisuaalisin keinoin 24/516/2017	Laadukkaiden av-laitteiden käyttäminen aktiivisesti pedagogiikassa ja arvioinnissa, asiakaslähtöisien menetelmien käyttö arvioinnissa ja pedagogiikassa sekä av-laitteiden käytön hyödyntäminen kaikessa pedagogiikassa.	Hanke oli alusta asti kytköksissä uuden opetussuunnitelman tekemiseen. Hankkeen aikana pohdittiin oppilaslähtöisesti vertaisarvioinnin ja palautteen antamisen kehittämistä ja av-laitteiden hyödyntämistä mm. osaamisen tallentamisena ja pedagogisten vaihtoehtojen laajentajana. Opisto otti käyttöön pedanet-verkkoalustan. Av-laitteiden hankintojen myötä on avattu etäopetusyhteys Chileen opiston piano-oppilaalle. Oppilaiden esiintymisiä on taltioitu ja niitä on käyty läpi oppilaiden kanssa. Av-laitteita hyödynnetään aktiivisesti opetuksessa ja niiden avulla oppilaiden vanhempia on paremmin saatu osallistettua harrastukseen. Tallenteet mahdollistavat suoritusten arvioinnin etänä.
Virtain kaupunki	Merikanto-opisto	Merihelmiä 13/516/2017	Usean toimijan yhteisen toiminta- ja yhteistyökulttuurin luominen, oppimisympäristön laajentaminen ja monipuolistaminen, taiteidenvälisen pedagogiikan kehittyminen.	Yhteistyöhankkeeseen osallistuivat Lakeudenprotin kansalaisopiston kuvataidekoulu, Näppi käsityö- ja muotoilukoulu Ähtärin toimipiste sekä Ähtärin toimintakeskus. Hankkeen aikana suunniteltiin, harjoiteltiin ja toteutettiin Leena Miikkulaisen, Eeva Sarmanto-Neuvosen ja Pekka Jylhän "Merihelmiä pianolle ja jousille" -teos monitaiteisena yhteistyöprojektina. Projekti huipentui kahteen esitykseen Ähtäri-hallissa. Uudenlainen yhteistyö paikkakunnan eri taideoppilaitosten välillä käynnistettiin. Oppilaat saivat kokemusta monitaiteisen projektin toteuttamisesta ja esiintymisestä sellaisessa.

Koulutuksen järjestäjä	Koordinoiva oppilaitos/Oppilaitos	Hankkeen nimi ja diaarinumero	Hankkeen keskeiset tavoitteet	Hankkeen keskeinen sisältö ja tulokset
Kuvataiteen taiteen perusopetus				
Hyvinkään kaupunki	Hyvinkään lasten ja nuorten kuvataidekoulu	Jaloista käsin 64/516/2017	Oppilaitosten toimintakulttuurin kehittäminen uuden opetussuunnitelman tavoitteita vastaavaksi erityisesti ympäristötietoisuuden ja yksilöllisen luontosuhteen vahvistamisen näkökulmasta, oppilaiden ja opettajien aktiivisuuden kehittäminen, ajattelun avaaminen ja sitouttaminen opetussisältöihin, uuden teknologian haltuun ottaminen opetuksessa.	Yhteishankkeen toimintaverkoston kuuluivat Aimokoulu, Taito käsityö- ja muotoilukoulu Helmi, Lasten ja nuorten taidekeskuksen säätiö sekä Liiviläisten liitto. Hankkeen aikana järjestettiin neljä leirikouluja, joiden järjestelyistä vastasivat Aimokoulu ja Hyvinkään lasten ja nuorten kuvataidekoulu. Hankkeeseen kuului myös näyttely, joka oli esillä 13.–16.11.2018. Hankkeesta on tehty myös julkaisu. Hankkeen myötä ajatus kävelemisestä taiteellisen työskentelyn lähtökohtana konkretisoitui hankekoulujen opetuksessa. Näyttelyssä esiteltiin hankkeen sisältöjä ja julkaisu sisältää artikkeleita ja valokuvia sekä harjoitteita ja tehtäviä. Julkaisu hankeraportin lisäksi matka- ja harjoitekirja, joka aktivoi liikkeeseen ja kannustaa ympäristön sekä omien tunteiden ja ajatusten havainnointiin.
Porin kaupunki	Porin taidekoulu	Taidekoulun piha opetustilana ja lasten taiteen galleriana II (jatkava hanke) 18/516/2017	Monipuolisemman ja toiminnallisemman kuvataideopetuksen kehittäminen hyödyntäen taidekoulun pihaa ympärivuotisena opetustilana. Taidekoulun pihaympäristön muokkaaminen soveltuvaksi opetuskäyttöön ja oppilastöiden ulkogalleriaksi.	Opetushenkilökunta osallistui lasikuitukurssille sekä pajukurssille sekä valaistuskoulutukseen. Hankkeen aikana järjestettiin erilaisia näyttelyitä, kuten <i>Taavin tulet</i> -tulitaidetapahtuma, jossa oli esillä taidekoulun oppilaiden tuliveistoksia. Taidekoululle saatiin puitteet ulkona työskentelyä varten ja opettajien motivaatio kehittää ulkotilaan soveltuvia tehtäviä on lisääntynyt. Taidekoulun pihan muutostöistä sekä hankkeen aikana kehitetyistä tehtävistä löytyy lisätietoa osoitteesta pori.fi/taidekoulu .

Koulutuksen järjestäjä	Koordinoiva oppilaitos/Oppilaitos	Hankkeen nimi ja diaarinumero	Hankkeen keskeiset tavoitteet	Hankkeen keskeinen sisältö ja tulokset
Rovaniemen kaupunki	Rovaniemen kuvataidekoulu	MEDIAANI – mediapainotteinen kuvataidekoulu 5/516/2017	Mediataiteiden sisältöjen, työvälineiden ja työtapojen kehittäminen ja lisääminen kuvataiteen opetukseen varhaisiän opetuksesta syventäviin opintoihin. Kuvataidekoulun digitaalisten dokumentointi-, esitys-, ja näyttelytapojen kehittäminen ja päivittäminen. Yhteistyön kehittäminen ja lisääminen muiden mediataiteeseen ja mediakasvatukseen liittyvien tahojen kanssa paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla.	Hankkeen aikana Oulussa järjestettiin kuvataidekoulujen liiton syyspäivät, jossa painotettiin mediataidetta. Lisäksi opettajille järjestettiin koulutuksia mm. kuvankäsittelystä, Photoshop-animaatiosta ja liikkuvan kuvan leikkauksesta. Hankkeen aikana toteutettiin myös pienimuotoisia mediakokeiluja eri ryhmillä ja eri opettajilla. Eri-ikäisille oppilaille järjestettiin <i>Elokuviskurssi</i> sekä opetettiin robotiikkaa ja peliohjelmointia. Lukuvuoden 2017–2018 aikana työstettiin koulun uutta opetussuunnitelmaa, jossa on mediapainotus kaikille ikäryhmille. Opettajien osaaminen ja ammattitaito ovat lisääntyneet mediataiteiden sisältöjen suhteen ja he ovat hyödyntäneet mediasisältöjä ja -työvälineitä myös opetuksessa. Tämä on näkynyt positiivisesti myös kuvataidekoulun oppilaiden arjessa.
Rovaniemen kaupunki	Rovaniemen kuvataidekoulu	Taaperoiden taidepolku 2 7/516/2017	Varhaisiän opetuksen kehittämisen jatkaminen ilmiöpohjaisen oppimisen keinoin, tälle pienten lasten taidekasvatukselle oman taidepolkumallin kokeilu ja kehittäminen sekä opettajien yhteistyön kehittäminen.	Hankkeessa on jatkettu taiteidenvälisen varhaisiän taiteen perusopetuksen kehittämistä ilmiöpohjaista näkemystä toteuttaen pienten lasten ryhmissä (hankkeessa oli kaksi ryhmää: 1-2-vuotiaat Taaperot ja 3-5-vuotiaat Naperot) Hankkeeseen osallistui Lapin musiikkiopiston, Rovaniemen kuvataidekoulun ja Lapin tanssiopiston opettaja. Opetussisällöt on suunniteltu yhteisesti jokaiselle joka toinen viikko järjestetyille opetustunnille. Opettajat ovat saaneet uusia ajatuksia ja elementtejä omaan perustyöhönsä. Elämyksellisyys on tullut osaksi kaikkea muutakin opetusta. Tunnelman luominen tunnilla on nähty merkitykselliseksi. Muiden taiteiden osalta laatutietoisuus on kasvanut. Lisätietoja hankkeesta: https://issuu.com/rovaniemenkuvataidekoulu/docs/taidepolku

Koulutuksen järjestäjä	Koordinoiva oppilaitos/Oppilaitos	Hankkeen nimi ja diaarinumero	Hankkeen keskeiset tavoitteet	Hankkeen keskeinen sisältö ja tulokset
Valkeakosken kaupunki	Kuvataide- ja käsityökoulu Emil: Valkeakosken kuvataidekoulu	Arkkitehtuuri- ja ympäristökasvatushanke Salvos 2 2/516/2017	Arkkitehtuuri- ja ympäristökasvatuksen syventäminen, opetussisältöjen ja uusien työtapojen kehittäminen osana kuvataiteen opetusta, verkostojen ja osallisuuden kehittäminen osana toimintakulttuurin uudistamista sekä hankkeesta saadun kokemustiedon hyödyntäminen paikallisessa opetussuunnitelmatyössä. Tulosten jakamisen ja viestinnän myötä osaamisen vahvistaminen valtakunnallisella tasolla.	Hankkeeseen sisältyi opetussuunnitelmatyötä, jossa huomioitiin arkkitehtuuri- ja ympäristökasvatus sekä verkostotapaaminen ja koulutus, jossa käsiteltiin kaupunkisuunnittelua ja kestävää kehitystä. Hankkeesta tehtiin julkaisu, jonka sisällöt esiteltiin kuvataidekoulujen syyspäivillä 20.–21.11.2018 Helsingissä. Hankkeen ja opetussuunnitelmatyön myötä mm. arkkitehtuuri- ja ympäristökasvatuksen sisällöt on huomioitu paremmin lasten ja nuorten taiteen perusopetuksessa, hanke on lisännyt asiantuntijuuden jakamista ja yhteisöllistä oppimista ja sen tuloksena on saatu vahvempaa pedagogista osaamista, monipuolisempia toimintakäytänteitä ja opetus on muuttunut kokonaisvaltaisemmaksi. Tietoa hankkeen tuloksista löytyy sivuilta: https://salvoshanke.wordpress.com/ https://facebook.com/Salvos-hanke-791576997684525
Taito Etelä-Pohjanmaa ry	Käsityö- ja muotoilukoulu Näppi	Näppi-tekniikkari 16/516/2017	Teknologiaan ja nikkaritoimintaan painottuvan käsityön taiteen perusopetuksen ryhmän perustaminen, asianmukaisten työvälineiden hankinta sekä opettajien teknologiaosaamisen lisääminen yhdistettynä muotoilu- ja ilmiöpedagogiikkaan.	Oppilaitoksen toimintaa kehitettiin monipuolisemmaksi lisäämällä opetussisältöihin teknologia- ja puutyöosaamista. Aloitettiin teknologiaan ja nikkaritoimintaan painottuva perusopintojen käsityökoulu-ryhmä ja suunniteltiin opetuskokonaisuuksien pohjalta Näppi-nikkari -ryhmälle pilottiopetussisältö, joka toteutettiin syksyllä 2018. Nikkarointi ja elektroniikka ovat asettuneet luontevaksi osaksi käsityökoulun arkea. https://taitoep.net/images/pdf/Nppi-tekniikkari-hanke-nettiin.pdf

Koulutuksen järjestäjä	Koordinoiva oppilaitos/Oppilaitos	Hankkeen nimi ja diaarinumero	Hankkeen keskeiset tavoitteet	Hankkeen keskeinen sisältö ja tulokset
Taito Keski-Suomi ry	Jyväskylän käsityökoulu	Elektroniikkalaboratorio - teknologiahanke Jyväskylän käsityökoulussa 50/516/2017	Käsityökoulun pedagogiikan kehittäminen projektityöskentelyä ja nykyteknologiaa hyödyntäen osaksi muuttuvaa toimintakulttuuria. Jyväskylän yliopiston Fysiikan laitoksen kanssa oli tavoitteena luoda Nikkari- ja TekNikkaritoiminnan osaamista hyödyntävä mentorointitapa.	Hankkeessa tutkittiin peruselektroniikkaa, rakennettiin elektroniikan avulla erilaisia kojeita, valmistettiin led-tekniikalla valaisimia ja tehtiin äänentoistolaitteita. Käsityökouluun perustettiin pilottiryhmä, jossa yllä mainittuihin asioihin perehdyttiin. Kevään 2018 aikana hankkeen tuotoksia esiteltiin keväänäyttelyssä. Hankkeen lopussa toteutettiin kysely pilottiryhmän oppilaille ja tehtiin julkaisu pilottiryhmän sekä opettajan ja mentorin aineistoista. Hanke synnytti muotoilupedagogiikan ja teknologian käytännön sovelluksia osaksi käsityökoulujen toimintakulttuuria ja sen myötä luotiin käsityökoululle Nikkari- ja TekNikkaritoiminnan yhteistyömalli, johon kuuluu vuorovaikutteinen ja ammatillinen mentorointi. Lisätietoja hankkeesta: https://taitokeskisuomi.fi/fileadmin/aivia/pdf/Eletek_taito_nettiin.pdf
Etelä-Karjalan Estradi ry	Taidekoulu Estradi	Lyhytelokuva Taidekoulu Estradin monitaiteisena opetusmenetelmänä 45/516/2017	Tavoitteena oli ottaa lyhytelokuva taidekoulun opetusmenetelmäksi, kaikkien opetuslinjojen yhteistoimintamallin kehittäminen sekä tieto- ja viestintätekniikan käytön vahvistaminen opetuksessa.	Hankkeen alkupuolella järjestettiin kaksi elokuvakasvatusta käsittelevää menetelmäkoulutusta, joissa opettajat perehdyttiin Valveen elokuvakeskuksen kehittämiin menetelmiin Hittivideo, Videopensseli ja Meidän dokkari. Hankkeessa toteutettiin kaksi lyhytelokuvapilottia, joista ensimmäinen toteutettiin viikonloppuleirinä. Tähän osallistui 16 sirkustaiteen ja 8 musiikin taiteen perusopetuksen oppilasta. Toiseen pilottiin osallistui 18 jo kauemmin harrastanutta 15–18-vuotiasta teatteri- ja bändilinjän oppilasta. Oppilaat vastasivat hyvin suurelta osin lyhytelokuvien käytännön toteutuksesta. Opetuslinjojen pedagoginen yhteistyö tiivistyi ja hanke avasi uusi näkökulmia monitaiteisuuden toteuttamiselle.

Koulutuksen järjestäjä	Koordinoiva oppilaitos/Oppilaitos	Hankkeen nimi ja diaarinumero	Hankkeen keskeiset tavoitteet	Hankkeen keskeinen sisältö ja tulokset
Sorin Sirkus ry	Sorin Sirkus	Yhdessä uudistuen – opetussuunnitelmatyön ja vertaistyöskentelymallien kehittämishanke 28/516/2017	Oppilaitosten opetussuunnitelmatyöosaamisen syventäminen sekä oppilaitosten välisen yhteistyön laajentaminen ja kehittäminen vertaistyöskentelyä kehittämällä.	Hankkeessa kehitettiin ja kokeiltiin tapoja tehdä opetussuunnitelmatyötä yli oppilaitosrajojen. Hankkeen aikana järjestettiin eri teemoista neljä koulutustapahtumaa, joiden sisällöistä vastasivat ja järjestäjinä toimivat Tikkurilan Teatteri- ja Sirkuskoulu, Sorin Sirkus, Taidekoulu Estradi ja Espoon esittävän taiteen koulu. Hanke on lisännyt osaamista ja yhteistyötä oppilaitosten välillä ja opetussuunnitelmat valmistuivat oppilaitoksissa hankkeen aikana. Oppilaitokset saivat vertaistukea toisilta oppilaitoksilta opetussuunnitelman laatimiseen.
Tikkurilan Teatteri ry	Tikkurilan Teatteri- ja Sirkuskoulu	Nykyaikaisen valo- ja äänisuunnittelutekniikan käyttöönotto teatteritaiteen perusopetuksen opetustoimintaan 23/516/2017	Teatteriopetukseen tarvittavien äänentoistolaitteiden uusiminen ja opetusmenetelmien monipuolistaminen.	Kartoitettiin erilaisten äänentoistolaitteiden tarpeet eri opetustiloissa, laitteisto uusittiin pääosin syksyn 2018 aikana. Opettajat koulutetaan uusien laitteiden käyttöön keväällä 2019. Opetukseen soveltuvat äänentoistolaitteet ovat opettajien käytössä.

Koulutuksen järjestäjä	Koordinoiva oppilaitos/Oppilaitos	Hankkeen nimi ja diaarinumero	Hankkeen keskeiset tavoitteet	Hankkeen keskeinen sisältö ja tulokset
Sanataiteen taiteen perusopetus				
Vantaan sanataidekoulu ry	Vantaan sanataidekoulu	Sanataide digitaalisessa oppimisympäristössä 32/516/2017	Hankkeen tavoitteina oli luoda opetussovelluksia, joissa sanataidetta toteutetaan ja arvioidaan digitaalisessa oppimisympäristössä, luoda opetussovelluksia tukevaa pedagogiikkaa ja opettajan koulutusta sekä pilotoida oppilaan arviointia ja töiden dokumentointia digitaalisessa ympäristössä.	Hankkeen alussa tutustuttiin sovelluksiin ja päivitettiin laitteisto. Opetustoteutuksia pilotoitiin ja kehitettiin digitaalista arviointia ja dokumentointia. Hankkeen aikana kehitettiin myös oppilaan töiden arviointiympäristöä ja opettajat saivat koulutusta sanataiteen uusien esitysmuotojen ja teosmuotojen tunnistamiseksi. Hankkeen tuloksena syntyi digitaalisia oppimisympäristöjä hyödyntäviä opetusmenetelmiä ja sen aikana laadittiin opettajan manuaali, jossa käydään läpi töiden digitaalista dokumentointia ja arviointia. Myös kaksi koulutusmateriaalia valmistui hankkeen osaamisesta ja hankkeesta on kirjoitettu artikkeli sanataiteen ammattiverkoston julkaisuun.